

Asia: VN/27438/2023

Lausuntopyyntö: Hallituksen esitysluonnos EU:n datasäädöksen täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

ITS Finland ry on älykkään liikenteen verkosto, ja lausuntomme keskittyy erityisesti digitalisaation ja datatalouden mahdollisuuksiin liikennesektorilla. Älykkään ja kestävä liikenteen kehittäminen edellyttää toimivia markkinoita, joissa selkeä ja ennakoitava sääntely toimii mahdollistajana – ei rajoitteena.

Datasäädös luo Eurooppaan uudenlaisen sääntelyperustan datan käytölle ja jakamiselle. Tämä on keskeistä uusien innovatiivisten liikenteen ja viestinnän palveluiden kehittämiseksi niin kotimaan markkinoille kuin vientiin. Selkeät pelisäännöt lisäävät luottamusta ja kannustavat yrityksiä investoimaan rohkeasti dataperusteisiin ratkaisuihin, jotka tukevat sekä liikenne- että elinkeinopoliittisia tavoitteita. Kansallisesti on tärkeää korostaa sääntelyn mahdollistavia elementtejä ja pyrkiä minimoimaan hallinnollista kuormaa.

Traficomille päärooli – ja riittävät resurssit

Pidämme perusteltuna, että Liikenne- ja viestintävirasto Traficom toimii datasäädöksen valvontaviranomaisena ja datakoordinaattorina. Tämä edellyttää kuitenkin resursseja, jotta virasto voi hoitaa uudet tehtävänsä ilman, että nykyiset vastuut vaarantuvat. On erittäin tärkeää, että Traficomien resurssit ovat sellaisella tasolla, että erilaiset neuvonta- ja ohjauspalvelut sekä mahdolliset valvontatehtävät etenevät sujuvasti eikä niistä muodostu hidasteita esimerkiksi yritysten uusien palvelujen kehittämiseksi.

Yhtenäinen ja selkeä sääntelytoteutus tukee markkinoita

Datasäädöksen toimeenpanossa on vältettävä päällekkäistä tai ristiriitaista sääntelyä, erityisesti jo valmiiksi vahvasti säännellyillä toimialoilla kuten liikennesektori kokonaisuudessaan on. Valvonnan keskittäminen yhdelle viranomaiselle lisää sääntelyn selkeyttä ja ennakoitavuutta, mikä on erityisen tärkeää markkinoiden toimivuuden ja yritysten investointiympäristön näkökulmasta.

Ohjaus ensisijaisena keinona – oikeasuhtaisuus tärkeää

Ehdotetut seuraamusmaksut voivat olla mittavia ja voivat muodostua kohtuuttomiksi erityisesti tilanteissa, joissa soveltamiskäytäntö on vielä kehittymässä. Lähtökohtana tulisi olla ohjaus ja neuvonta – seuraamuksia sovelletaan vain vakavissa rikkomuksissa.

Oikeussuoja ja roolit selkeiksi – viestintä avainasemassa

Säädöksessä on täsmennettävä yksityisten toimijoiden oikeussuojaa erityisesti datan hyödyntäjien osalta, jotta markkinat toimivat tasapainoisesti. Lisäksi viranomaisten, kuten Traficom, KKV:n ja tietosuojavaltuutetun, yhteistyö ja selkeä työnjako sekä aktiivinen viestintä – erityisesti pk-yrityksille – ovat ratkaisevia säädöksen onnistuneessa toimeenpanossa ja innovaatioiden edistämisessä.

EU:n datasäädöksen odotetaan vaikuttavan merkittävästi datatalouden kasvuun ja kehittymiseen. On erittäin tärkeää, että kansallinen valvonta ja ohjaus tukevat suomalaisten yritysten kilpailukykyä kasvavilla markkinoilla.

Forsblom Marko
ITS Finland ry